

Zápis

z obhajoby disertační práce Mgr. Veroniky Quinn Novotné

konané dne 19.9.2012

téma práce: „World Englishes and English as a Lingua Franca: a reflection of global paradigmatic changes in the Czech Republic“

přítomní: Prof. PhDr. Aleš Klégr (předseda komise)

Prof. PhDr. Libuše Dušková, DrSc.

Doc. PhDr. Jan Čermák, CSc.

Doc. PhDr. Jarmila Mothejzlíková, CSc. (školitelka)

Doc. PhDr. Renata Povolná, Ph.D.

PhDr. Markéta Malá, Ph.D.

Mgr. Tamah Sherman, Ph.D. (oponentka)

oponentí: Doc. PhDr. Michaela Pišová, M.A., Ph.D. (nepřítomna)

Mgr. Tamah Sherman, Ph.D.

Předseda komise, Prof. PhDr. Aleš Klégr, zahájil obhajobu a představil přítomným kandidátku.

Školitelka, Doc. PhDr. Jarmila Mothejzlíková, CSc., představila doktorandku a seznámila komisi s uchazečkou a její disertační prací.

Kandidátka seznámila přítomné se svou disertační prací zabývající se jevem světových angličtin a angličtiny používané jako lingua franca. Stručně představila cíle, význam zkoumání dané problematiky, aplikovanou metodologii, teoretickou a empirickou část práce (zhodnotila hypotézy a následná zjištění) a perspektivu dalšího možného zkoumání. Autorčin výzkum a zjištěné výsledky ukazují, že fenomén světových angličtin je provázen terminologickým pluralismem a jistou vágností; doktorandka dále zdůraznila, že teprve donedávna EFL bojovalo o své samotné přežití, přičemž příležitost a prostor pro seriózní akademickou diskusi v tomto ohledu nastává až v současné době. Výzkum autorky dále ukázal, že probíhající paradigmatické změny lze sledovat na několika rovinách (fonologické, morfo-syntaktické, lexikální a pragmatické). V rámci prezentace autorka nastínila i vlastní pyramidový model předložený v práci, na kterém vysvětlila, jak ELF souvisí s úrovněmi jazykové kompetence ve Společném evropském referenčním rámci.

Poté oponentka Mgr. Tamah Sherman, Ph.D. přednesla závěr svého posudku. K připomínkám oponentky ohledně šířky práce na úkor hloubky kandidátka uvedla, že si je dané skutečnosti vědoma, nicméně i přesto se domnívá, že v některých částech k hlubší analýze došlo a podotýká, že dílčí témata by si jistě zasloužila dílčí studie. V další připomínce oponentky týkající se nejasné návaznosti autorka práce zmínila, že pracovala se třemi různými skupinami respondentů,

kde návaznost prakticky možná nebyla, a proto preferovala volbu více skupin místo skupiny jedné. Na otázku, proč zvolila danou metodologii, doktorandka vysvětlila, že výzkum byl započat před mnoha lety, přičemž zvolená metodologie, tzn. za nízké náklady a krátkou dobu získat co nejvíce dat dotazníkovou formou, se jevila jako jediná možná varianta; autorka rovněž podotkla, že pro pilotní charakter studie se dotazníková metoda volila jako velmi vhodná. Na otázku oponentky „If it were possible to formulate an issue through which the Czech situation adds to the overall academic discussion of World Englishes and ELF, what would it be“?, kandidátka zmínila například roli angličtiny v postkomunistických zemích s možností provést kontrastivní studii mezi mluvčími různých jazykových původů (Česká republika, Polsko, Maďarsko atd.).

Vzhledem k nepřítomnosti druhé oponentky, Doc. Píšové, přečetl předseda komise druhý oponentský posudek. Na otázku „Lze u mluvčích používajících ELF posuzovat úroveň jazykové způsobilosti?“ autorka namítla, že se jistě jedná o validní námitku, přesto téma vztahu ELF a jazykové úrovně dosud v literatuře zodpovězeno nebylo, ELF dosud bojoval o svou existenci a aplikace této problematiky do praxe teprve zanedlouho začne. Kandidátka poukázala na to, že v práci naznačila několik možných směrů budoucího bádání.

Diskuse:

Prof. Dušková podotkla, že v každé lokalitě či jazykové společnosti lidí bude vždy nutně vytvářena varieta. Zdůraznila dále, že čím vyšší jazykové úrovně nerodilý mluvčí dosahuje, tím více bude zákonitě usilovat o přiblížení k normě nativního mluvčího, nikoli ke zjednodušenému konstruktu vytvořenému nerodilými mluvčími. Na dotaz Doc. Čermáka, v jakém smyslu se užívá lingvistické paradigma, doktorandka odpověděla, že pracujeme s jazykem v jeho celistvosti. PhDr. Malá dále nadnesla otázku, kam by do tohoto modelu zapadaly typy specializované angličtiny jako např. English for travelling, English for Academic Purposes atd. Kandidátka odpověděla, že takovéto typy angličtiny do předkládaného modelu nezahrnovala. Dalším bodem diskuse byla myšlenka profesora Klégra, která se týkala vzniku jistého vakua, které by vzniklo, pokud bychom model angličtiny rodilého mluvčího (jakožto model dosažení žádoucí úrovně) postavili stranou. Kandidátka představila Jenkinsův argument, tj. model rodilého mluvčího jakožto standardní žádoucí úrovně je rozhodně nutné zachovat, na druhou stranu by bylo, dle Jenkinse, záhodno „být přístupnější či tolerantnější“ i k jiným vznikajícím modelům ELF.

Na závěr obhajoby byly vyhlášeny výsledky tajného hlasování:

Komise navrhla udělit titul doktor (Ph.D.).

Zapsala: Mgr. Andrea Felcmanová, Ph.D. Podpis předsedy komise: